

Lieta C-921/19**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 16. decembris

Iesniedzējtiesa:*Rechtbank Den Haag*, tiesas sēžu vieta – *Hertogenbosch*
(Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2019. gada 16. decembris

Prasītājs:

LH

Atbildētājs:*Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid***Pamatlietas priekšmets**

Pamatlieta attiecas uz starptautiskās aizsardzības “turpmāku pieteikumu” Direktīvas 2013/32 (Procedūru direktīva) 2. panta q) punkta izpratnē. Jautājums ir par to, vai atbildētājs šāda pieteikuma ietvaros drīkst neņemt vērā dokumentus, kuru autentiskums nevar tikt pierādīts.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Ar šo lūgumu atbilstoši LESD 267. pantam iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai uz dokumentiem, kuru autentiskums nav ticis pierādīts, tikai šī iemesla dēļ nevar attiecināt Procedūru direktīvas 40. pantā ietverto jēdzienu “jauni element[i] vai fakt[i]”.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai tas ir saderīgi ar Procedūru direktīvas¹ 40. panta 2. punktu, skatot to kopsakarā ar Kvalifikācijas direktīvas² 4. panta 2. punktu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. un 52. pantu, ja dalībvalsts atbildīgā iestāde patvēruma jomā paredz, ka oriģināldokumenti nekad nevar būt jauni elementi vai fakti, ciktāl nav konstatējams šo dokumentu autentiskums? Ja tas nav saderīgi: vai šajā gadījumā tam vēl ir kāda nozīme, ja pieteikuma iesniedzējs turpmāka pieteikuma ietvaros iesniedz dokumentu kopijas vai dokumentus, kas iegūti no objektīvi nepārbaudāma avota?

2) Vai Procedūru direktīvas 40. pants, skatot to kopsakarā ar Kvalifikācijas direktīvas 4. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts atbildīgajai iestādei patvēruma jomā ir atļauts, izskatot dokumentus un atzīstot to pierādījuma spēku, nošķirt atkarībā no tā, vai dokumenti tiek iesniegti sākotnēja pieteikuma vai turpmāka pieteikuma ietvaros? Vai gadījumā, ja šo dokumentu autentiskums nav konstatējams, dalībvalstij ir atļauts attiecībā uz iesniedzamajiem dokumentiem turpmāka pieteikuma ietvaros vairs nepildīt sadarbības pienākumu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību harta, 18., 19., 47. un 52. pants.

Direktīva 2011/95/ES (Kvalifikācijas direktīva), 4. pants.

Direktīva 2013/32 (Procedūru direktīva), 36. un 60. apsvēruma, kā arī 33., 34., 40. un 42. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Vreemdelingenwet 2000 [2000. gada Ārvalstnieku likums], 30a. pants.

Vreemdelingenbesluit 2000 [2000. gada Lēmums par ārvalstniekiem], 3.118.b. pants.

Vreemdelingencirculaire 2000 [2000. gada Cirkulārs par ārvalstniekiem], C1/2.9. punkts.

1 EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (turpmāk tekstā – “Procedūru direktīva”).

2 EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (turpmāk tekstā – “Kvalifikācijas direktīva”).

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 L. H. (turpmāk tekstā – “prasītājs”) ir Afganistānas valstspiederīgais. 2015. gada 8. decembrī viņš Nīderlandē iesniedza patvēruma pieteikumu. Patvēruma procedūras laikā viņš apgalvoja, ka savas darbības laikā kā augsta ierēdņa šoferis viņš vairākkārt esot nokļuvis *Taliban* slēpnī un viņam esot arī personīgi draudēts. *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Tieslietu un drošības valsts sekretārs, turpmāk tekstā – “atbildētājs”) uzskatīja viņa paziņojumus attiecībā uz slēpņiem par ticamiem, taču ne attiecībā uz individuālajiem draudiem. Tādēļ viņa patvēruma pieteikums tika noraidīts. Viņa par šo iesniegtā prasība un apelācijas sūdzība tika noraidīta.
- 2 2018. gada 26. septembrī prasītājs iesniedza starptautiskās aizsardzības “turpmāku pieteikumu” Procedūru direktīvas 2. panta q) punkta izpratnē. Sākotnējais patvēruma pieteikums ar tiem pašiem faktiskajiem apstākļiem tika vēlreiz pārņemts šajā jaunajā procedūrā. Prasītājs mēģināja *Taliban* paustos individuālos draudus, kurus viņš bija norādījis pirmajā procedūrā, tomēr vēl pamatot. Viņš apgalvoja, ka viņa rīcībā ir nonākuši jauni dokumenti, tostarp oriģināldokumenti, kuru kopijas viņš bija iesniedzis pirmajā procedūrā. Šajā gadījumā tie galvenokārt bija Afganistānas ugunsdzēsības dienesta un ministrijas, kurā prasītājs bija strādājis, izdoti dokumenti.
- 3 Saskaņā ar Procedūru direktīvas 40. panta 2. punktu turpmāks pieteikums ir pieņemams tikai tad, ja ir konstatēti jauni elementi vai fakti. Atbildētājs uzskata, ka tā tas varētu būt tikai tad, ja ir ticis pierādīts, ka jaunie iesniegtie dokumenti ir autentiski. Tādēļ atbildētājs norīkoja dokumentu pārbaudi. Taču pilnvarotās valsts iestādes rīcībā nebija atsaucis materiāls, kas ļautu konstatēt, vai oriģināldokumentus bija sagatavojusi attiecīgajā jautājumā kompetenta iestāde. Tāpat arī nevarēja izdarīt secinājumus par autentiskumu un satura pareizību. Tādēļ atbildētājs uzskatīja patvēruma pieteikumu par nepieņemamu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 4 Pusēm ir atšķirīgs viedoklis par to, vai oriģināldokumentus, kuru autentiskums nav konstatēts, *a priori* drīkst neņemt vērā, vai arī ir jāpārbauda, vai dokumentiem tomēr var piešķirt kaut kādu pierādījuma spēku attiecībā uz patvēruma pieteikuma pamatotību turpmākas procedūras ietvaros.
- 5 Prasītājs uzskata, ka būtu netaisnīgi tikai viņam noteikt pienākumu pierādīt oriģināldokumentu autentiskumu un šos dokumentus automātiski neņemt vērā, ja viņam to neizdotos pierādīt. Šie dokumenti attiecoties uz patvēruma pieteikuma būtību, un pirmajā procedūrā būtiski tā elementi esot tikuši uzskatīti par pamatotiem. Turklāt viņš esot rakstveidā norādījis, kā šie dokumenti ir nonākuši viņa rīcībā un kādēļ sākotnēji tie neesot bijuši viņa rīcībā. Tas esot pretrunā Eiropas tiesībām, it īpaši efektivitātes principam, ja turpmāku pieteikumu ietvaros noteiktas pierādījumu kategorijas tiktu izslēgtas.

- 6 Gan pieņemot lēmumu, gan savā iebildumu rakstā atbildētājs vienīgi pārstāvēja uzskatu, ka nepastāvot jauni elementi vai fakti. Saskaņā ar valsts noteikumiem un tā politiku, kas ir spēkā kopš 2019. gada 1. jūlija, tas prasītājam nedeva iespēju vēlreiz personīgi izskaidrot savu nostāju. Atbildētājs neizskatīja dokumentu saturu un pierādījuma spēku tāpat kā apstākli, ka prasītāja patvēruma pieteikums pirmajā procedūrā lielākoties tika atzīts par pamatotu. Tikai tiesas sēdē, reaģējot uz izteikumiem par tā nostāju, atbildētājs pakārtoti pauda nostāju pēc būtības par dokumentu saturu un pierādījuma spēku. Prejudiciālais jautājums attiecas uz pamatnostāju, saskaņā ar kuru jauni elementi pastāvot tikai tad, ja esot pierādāms dokumentu autentiskums.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 7 Kā izriet no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas, saskaņā ar *Raad van State Afdeling bestuursrechtspraak* [Valsts padomes administratīvo strīdu nodaļas] (turpmāk tekstā – “Nodaļa”) – Nīderlandes augstākās administratīvās tiesas ārvalstnieku lietās – pastāvīgo judikatūru, tostarp par 2015. gadu, nepastāv jauni elementi vai fakti, ja nav pierādījumu par ārvalstnieka iesniegto dokumentu autentiskumu. Ārvalstniekam pašam šajā ziņā esot pierādīšanas pienākums. Atbildētājs var palīdzēt ārvalstniekam, norīkojot veikt dokumentu autentiskuma pārbaudi, tomēr tas nekādi nemainot viņa paša atbildību. Turklāt 2018. gadā Palāta esot nolēmusi, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – “ECT”) 2016. gada 19. janvāra spriedums lietā M. D. un M. A. pret Beļģiju (ECLI:CE:ECHR:2016:0119JUD005868912) šo konstatējumu neietekmē.
- 8 Turpretim iesniedzējtiesa uzskata, ka no sprieduma lietā M. D. un M. A. pret Beļģiju izriet, ka atbildētājam rūpīgi un apzinīgi ir jāizvērtē iespējamais ECPAK 3. panta pārkāpums un ka dokumentu izslēgšana, nepārbaudot to autentiskumu, nozīmīgumu un pierādījuma spēku, ir pārāk formāla pieeja. Atsaucoties uz iepriekš minēto Nodaļas judikatūru, atbildētājs gan norādot, ka tas neesot pārkāpis ECPAK 3. pantu, jo tas esot uzdevis veikt dokumentu autentiskuma pārbaudi, taču iesniedzējtiesa uzskata, ka tas nav pietiekami. Šajā gadījumā tā arī esot formāla pieeja, kuras mērķis ir neņemt vērā dokumentu saturu tikai tādēļ, ka pēc pārbaudes nevar izdarīt secinājumus par to autentiskumu.
- 9 Pat ja attiecīgo dokumentu autentiskums nevar tikt konstatēts, atbildētājam, pamatojoties uz spriedumu lietā M. D. un M. A. pret Beļģiju, esot pienākums ņemt vērā to raksturu, veidu, kādā prasītājs tos ir ieguvis savā rīcībā, un to nozīmīgumu attiecībā uz patvēruma pieteikumu. Ņemot vērā visus šos faktorus saistībā ar neskaidrību par autentiskumu, dokumentu pierādījuma spēks varot tikt rūpīgi pārbaudīts un līdz ar to atbildēts jautājums, vai pastāv jauni fakti un apstākļi.
- 10 Arī no citiem ECT spriedumiem izrietot, ka, ja ārvalstnieks norāda, ka viņš prezumē ECPAK 3. panta pārkāpumu, pieejamie dokumenti esot jāizmanto un

saturiski jāizvērtē³. Šie spriedumi ir pasludināti lietās, kurās runa vienmēr ir bijusi par sākotnējiem pieteikumiem. Tomēr no spriedumu formulējuma neizrietot, ka pamatojums attiektos vienīgi uz dalībvalstu pienākumiem sākotnējo pieteikumu ietvaros. Gluži pretēji, šķiet, ka ECT esot formulējusi vispārējos principus attiecībā uz tādu dokumentu pārbaudi, kurus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji iesnieguši, lai pamatotu savu patvēruma pieteikumu. No tā arī var secināt, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka ārvalstniekiem, kuriem būtu jāpamato savas bažas par cilvēktiesību pārkāpumiem, nebūtu jāizpilda pārāk augstas prasības. Dalībvalstīm esot pienākums ņemt vērā situāciju, kādā šie ārvalstnieki atrodas.

- 11 Šādos apstākļos rodas jautājums, kā ir jāinterpretē Procedūru direktīvas 40. pantā noteiktais jēdziens “jaun[i] element[i] vai fakt[i]”. Vairākos Procedūru direktīvas noteikumos ir ietverts jēdziens “elements”, to nedefinējot. Dažos noteikumos ir atsauce uz Kvalifikācijas direktīvas 4. pantā noteikto “sastāvdaļu” jēdziena definīciju, kurā ir norādīts, ka tie ietver pieteikuma iesniedzēja “paziņojumus”. Iesniedzējtiesa balstās uz pieņēmumu, ka šai definīcijai ir nozīme arī attiecībā uz Procedūru direktīvas 40. pantā ietvertā jēdziena “elements” interpretāciju. Kvalifikācijas direktīvas 4. pantā netiek nošķirts starp sastāvdaļām sākotnējā procedūrā un turpmākā procedūrā. Tāpat netiek norādīts, ka sastāvdaļa varētu būt tikai tādi dokumenti, kuru autentiskums ir pierādīts.
- 12 Šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nozīmīgi tas, ka Procedūru direktīva un Kvalifikācijas direktīva tiek interpretēta atbilstīgi Eiropas Savienības Pamattiesību hartai. Ja oriģināldokumentus nevajadzētu saturiski pārbaudīt tikai tādēļ, ka nav konstatējams to autentiskums, tas, iespējams, būtu pretrunā patvēruma tiesībām, repatriēšanas aizliegumam un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību Hartas 18., 19. un 47. panta izpratnē. Interpretējot šos noteikumus, esot jāņem vērā ECPAK 3. un 13. pants, kā tas izriet no Hartas 52. panta 3. punkta.
- 13 Pieņemot, ka tādā pašā veidā kā iepriekš minētajā ECT judikatūrā ir jāpārbauda, vai pastāv jauni elementi vai fakti Procedūru direktīvas 40. panta 2. punkta izpratnē, iesniedzējtiesa uzskata, ka Savienības tiesībām ir pretrunā, ja oriģināldokumenti netiktu ņemti vērā, neizvērtējot to raksturu, iegūšanas veidu un nozīmīgumu attiecībā uz patvēruma pieteikumu.
- 14 Iesniedzējtiesa arī jautā, vai, izskatot dokumentus, drīkst tos nošķirt atkarībā no tā, vai oriģināldokumenti tiek iesniegti sākotnēja pieteikuma ietvaros vai turpmāku pieteikumu ietvaros. Pašreizējā Nīderlandes praksē dokumenti, kuru autentiskums nav pierādīts, tiktu ņemti vērā tikai sākotnējā pieteikuma gadījumā. Vēlākā patvēruma procedūrā neskaidrība par autentiskumu pati par sevi ir pamats

3 Piemēram, ECT, 2012. gada 18. decembris, F. N. pret Zviedriju, ECLI:CE:ECHR:2012:1218JUD002877409, ECT, 2014. gada 18. novembris, M. A. pret Šveici, ECLI:CE:ECHR:2014:1118JUD005258913, un ECT, 2012. gada 2. oktobris, *Singh* pret Beļģiju, ECLI:CE:ECHR:2012:1002JUD003321011.

secinājumam, ka nepastāv jauni elementi vai fakti, kas nozīmētu pieteikuma nepieņemamību. Arī tādas kopijas vai tāda dokumenta iesniegšana, kuru izcelsme nevar tikt pārbaudīta, šajā gadījumā automātiski nozīmētu nepieņemamību.

- 15 Iesniedzējtiesai ir šaubas, vai šāda prakse ir saderīga ar Eiropas tiesībām. Proti, nevar izslēgt, ka informācija, kuras izcelsme nav pārbaudāma, vai kas izriet no dokumenta kopijas, tomēr varētu tikt pārbaudīta un kā objektīva informācija iekļauta turpmāka pieteikuma izskatīšanā. Turklāt atbildētāja politikas – oriģināldokumentus, kuru autentiskums nav ticis konstatēts, šāda pieteikuma ietvaros atstāt bez ievērības – sekas ir tādas, ka var tikt pieņemts lēmums, neuzklausot patvēruma meklētāju, un atbildētājam nav nepieciešams paust viedokli par dokumentu raksturu, nozīmīgumu un iegūšanas veidu.
- 16 Nodaļa nekad nav skaidri paudusi viedokli par to, vai Eiropas tiesībām ir pretrunā, ja turpmāks pieteikums tiek uzskatīts par nepieņemamu tikai tādēļ, ka nevar tikt konstatēts iesniegto oriģināldokumentu autentiskums. Tāpat nav apspriests tas, vai ir pieļaujams neuzklausīt ārvalstnieku, ja šie dokumenti netiktu ņemti vērā. Nodaļa vienmēr ir aprobežojusies ar konstatējumu, ka ar sākotnējo patvēruma procedūru jau ir tikusi pierādīta patvēruma pieteikuma pamatotības neesamība un tas tiek atspoguļots atbildētāja nostājā attiecībā uz oriģināldokumentiem, kuru autentiskums nav konstatēts. Nodaļa nevienā brīdī nav izskatījusi, vai jēdziens “jauni elementi vai fakti” ir jāinterpretē tik šauri, ka šādi dokumenti nekad neietilpst šajā definīcijā un tādēļ tos drīkstētu neņemt vērā. Tādējādi tā nav sniegusi pietiekamu pamatojumu savam secinājumam, ka dokumentus, kuru autentiskums nav pierādīts, varētu neņemt vērā.
- 17 Tā kā Augstākā administratīvā tiesa vēl nav paudusi nostāju par jēdzienu “jauni elementi vai fakti”, iesniedzējtiesa no Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk tekstā – “Tiesa”) vēlas uzzināt, vai šis jēdziens ir jāinterpretē tik šauri, ka uz oriģināldokumentiem, kuru autentiskums nav ticis konstatēts, šo definīciju nevajag attiecināt. Tiesas līdzšinējā judikatūra, kā arī Procedūras direktīvas 40. pants un Kvalifikācijas direktīvas 4. pants nesniedz par to skaidrojumu.
- 18 Iesniedzējtiesa vēl norāda, ka turpmākiem pieteikumiem varētu nebūt izredzes uz labvēlīgu iznākumu, ja ārvalstniekam no valsts, kurā tas lūdz aizsardzību, vajadzētu *a posteriori* iegūt autentiskus dokumentus, lai pamatotu savu turpmāko pieteikumu. Tāpat neesot sagaidāms, ka ārvalstnieks tikai ar saviem paziņojumiem varētu tik labi pamatot turpmāko pieteikumu, ka viņa aizsardzība tomēr vēl varētu tikt apsvērta. Proti, no ārvalstnieka tiek sagaidīts, ka viņš sākotnējā procedūrā sniedz pilnīgu paziņojumu un ka viņš to arī spēj. Iesniedzējtiesa šajā sakarā uzsver, ka Nīderlandē tagad var neveikt ārvalstnieka uzklauššanu, ciktāl turpmākais pieteikums tiktu pamatots vienīgi ar dokumentiem, kuru autentiskums nav konstatēts. Tādējādi ārvalstniekam varētu pat netikt dota iespēja savu pieteikumu tomēr pamatot ar paziņojumiem.
- 19 Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējtiesa ierosina Tiesai uz prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Dalībvalstīm nav atļauts paredzēt, ka oriģināldokumenti nekad nevar būt jauni elementi vai fakti Procedūru direktīvas 40. panta 2. punkta izpratnē tikai tādēļ vien, ka šo dokumentu autentiskums nav ticis konstatēts. Dalībvalstīm nav atļauts paredzēt, ka dokumenti nav saturiski jāpārbauda tikai tādēļ, ka runa ir par kopiju vai tādēļ, ka dokuments ir iegūts no avota, kas nav objektīvi pārbaudāms.
- 2) Dalībvalstīm nav atļauts, izskatot un izvērtējot dokumentus, nošķirt atkarībā no tā, vai tie tiek iesniegti sākotnējā vai turpmākā pieteikuma ietvaros. Visi iesniegtie dokumenti principā ir jāiekļauj izvērtēšanā, vai var apsvērt pieteikuma iesniedzēju atzīt par personu, kurai ir tiesības uz starptautisko aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 2011/95/ES, tostarp arī tad, ja dokumenti tiek iesniegti turpmāka pieteikuma ietvaros. Dalībvalsts attiecībā uz turpmākiem pieteikumiem nedrīkst paredzēt, ka oriģināldokumentu autentiskuma pierādīšanas pienākums vienmēr pilnībā gulstas uz pieteikuma iesniedzēju, bet gan tai noteiktos apstākļos ir arī jāpilda sadarbības pienākums, izvērtējot dokumentu raksturu un saturu un paziņojumus par to iegūšanas veidu, un tādējādi izskatot, vai tie ir uzskatāmi par pierādījumiem.

DARBBAVERBIS